

Παναγία η Ταλαντιώτισσα: Ένα Μοναστήρι στο όρος Αραχναίο

/ [Ορθόδοξες Προβολές](#)

Ένας τόπος ζει πάντοτε το παρόν, προσδοκώντας το μέλλον, έχοντας όμως ως θεμέλιο και αφετηρία του το παρελθόν, την ιστορία του και την παράδοση του που τον ισχυροποιεί μέσα στους αιώνες και στην ιστορία. Γνωρίζοντας άλλωστε το παρελθόν μας, την ιστορία μας, τότε μπορούμε να αξιοποιούμε το παρόν και να σχεδιάζουμε τον μέλλον, πάντοτε όμως μέσα στο πνεύμα της αγαπημένης μου ρήσης του μακαριστού Γέροντος Χαλκιδόνης Μελίτωνος, «η χθες παρήλθε προ πολλού, ούτε καν την σήμερον ζώμεν, μας προέλαβεν η μεθαύριον».

- Γράφει ο Ιερομόναχος Γεννάδιος Μανώλης, Θεολόγος· Αρχισυντάκτης Ενότητας Ορθοδοξία – Πεμπτουσία

Ανάμεσα, λοιπόν, σε δύο ψηλές κορυφές του όρους Αραχναίο (τον “Παπακώστα”

στα 1.199 μέτρα και την “Τραπεζώνα” 1.139 μέτρα), στέκεται και ο δικός μου τόπος, το Αραχναίο, ένα περήφανο αρβανιτοχώρι, το οποίο στέκει αιώνες ανάμεσα στα βουνά αψηφώντας το ερημικό και άγριο τοπίο που το αγκαλιάζει. Αναφέρεται ότι στην κορυφή του όρους Μαυροβούνι ή Αρνάς κατά την αρχαιότητα, άναψε η φωτιά (φρυκτωρία) με την οποία αναγγέλθηκε στις Μυκήνες η άλωση της Τροίας. Πάνω σε αυτή την κορυφή υπήρχαν βωμοί του Δία και της Ήρας και κάπου εκεί ξεκινά να ξετυλίγεται το κουβάρι της ιστορίας του τόπου αυτού.

Το Αραχναίο ή Χέλι έχει πολύ μακρινό παρελθόν, καθώς σύμφωνα με μαρτυρίες φαίνεται ο οικισμός να έχει ζωή αρκετών αιώνων. Δε γνωρίζουμε την ακριβή χρονολογία της ίδρυσης του οικισμού, αλλά υπάρχει μία αναφορά για μετοίκηση κάποιων Αρβανιτών από τον Αργολικό κάμπο στο “Χέλι” το 1463, σε έναν οικισμό που προϋπήρχε. (Για την ιστορία του τόπου αυτού μπορεί ο ενδιαφερόμενος να ανατρέξει στην μελέτη του Παν. Μπιμπή, Το Χέλι και η συμβολή του στους Αγώνες του Έθνους, Άργος 2002).

Για εκείνο όμως που μπορεί ο τόπος αυτός να σεμνύνεται και να καυχάται είναι ο πολύτιμος πνευματικός θησαυρός του, η θαυματουργός εικόνα της Παναγίας της Ταλαντιώτισσας και η Παλαιά και Νέα Μονής Ταλαντίου, όπου η Κυρία Θεοτόκος έστησε το θρονί της εδώ και αιώνες, και μέχρι σήμερα ευλογεί, σκέπει και φυλάττει τον ευλογημένο αυτόν τόπο και τους ευσεβείς κατοίκους της, θαυματουργώντας και ελεώντας, γινόμενη πηγή ιαμάτων.

Την Παλαιά Μονή Ταλαντίου ο επισκέπτης του Αραχναίου θα τη συναντήσει στην αρχή του δρόμου που οδηγεί από το Αραχναίο προς το Λυγουριό. Η Νέα Μονή βρίσκεται λίγο πριν την είσοδο του χωριού από το Ναύπλιο. Η ιστορία τους είναι μακραίωνη και είναι ένας ακόμη λόγος που ενισχύει το επιχείρημα για την ύπαρξη του χωριού στο ίδιο σημείο για αρκετούς αιώνες.

Συγκεκριμένα στο ανατολικό άκρο του χωριού και ακριβώς μετά τη διασταύρωση του δρόμου που οδηγεί από το Αραχναίο στο Λυγουργιό, βρίσκεται το πρώτο καθολικό της Παλαιάς Μονής Ταλαντίου, το μόνο που έχει διατηρηθεί μέσα στο πέρασμα του χρόνου. Ο ναός είναι χτισμένος με απλή λιθοδομή και είναι σταυρεπίστεγος με τετράγωνο τρούλο, αφιερωμένος στην Κοίμηση της Θεοτόκου. Στη δυτική πλευρά του ναού βρίσκεται και η μοναδική του θύρα, ενώ ένας κεραμοπλαστικός διάκοσμος και οδοντωτή ταινία περιβάλλουν το τόξο και συνεχίζουν δεξιά και αριστερά από τη θύρα.

Στο εσωτερικό του ναού σώζονται όχι τόσο καλά διατηρημένες αγιογραφίες, οι οποίες μάλλον υποδεικνύουν την εργασία τεχνίτη της Κρητικής Σχολής του 16ου αιώνα. Δεν έχει σωθεί η κτητορική επιγραφή, αλλά από την τοιχοποιία και ειδικά από το σωζόμενο διάκοσμο, συμπεραίνει κανείς ότι έχει χτιστεί μέσα στους Βυζαντινούς χρόνους. Ίσως ο τρούλος να ανήκει σε μεταγενέστερους χρόνους από την κτίση του ναού.

Στο παρεκκλήσι που έχει προσκολληθεί στο ναό έχει διασωθεί τοιχογραφία Αγίας με επιγραφή Α.Κ., πιθανόν της Αγίας Κυριακής, αν και οι κάτοικοι παραμένουν να το αποκαλούν το εκκλησάκι της Αγίας Μαρίνας, επηρεασμένοι ίσως από κάποια παράδοση, ιστορία ή γεγονός, που όμως δεν είναι γνωστό στις μέρες μας.

Το 1761, όπως μας πληροφορούν οι πηγές, οι μοναχοί μετοίκησαν από την Παλαιά στη Νέα Μονή. Ο ηγούμενος Χελιώτης Γρηγόριος Κουκινιώτης φρόντισε για την ανάπτυξή της. Το 1841, σύμφωνα με εντοιχισμένη πλάκα ανακαινίστηκε όλη η βόρεια πλευρά του. Αρχικά η μονή είχε τη μορφή παραλληλόγραμμου συγκροτήματος, τώρα η δυτική πλευρά έχει κατεδαφιστεί και μόνο μια πέτρινη κολώνα, η οποία στήριζε το εξωτερικό χαγιάτι έχει απομείνει. Το μικρό καθολικό στο κέντρο του αύλειου χώρου αποτελεί σταυρεπίστεγο κτίσμα με ημικυκλική αψίδα στο ιερό. Στη δυτική πλευρά του υψώνεται ένα δίλοβο καμπαναριό, τα τόξα του οποίου στηρίζονται στο μέσον με κιονίσκο που στέφεται με κιονόκρανο. Εσωτερικά, έχει διακοσμηθεί με αγιογραφίες, δίχως όμως να έχει διασωθεί κτητορική επιγραφή που θα αποκάλυπτε το όνομα του ζωγράφου που εργάστηκε εδώ.

Η προσφοράς της, πνευματική και υλική, κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας, των επαναστατικών χρόνων, αλλά και της ιδρύσεως του νεοσύστατου ελληνικού κράτους, υπήρξε ιδιαίτερα μεγάλη, αρκεί να αναφέρουμε πως υπήρξε από τους μεγάλους χορηγούς για την ίδρυση και λειτουργία του πρώτου σχολείου από τον Κυβερνήτη Ιω. Καποδίστριας. Το 1892 όμως ελλείπει μεγάλης αδερφότητας η μονή συγχωνεύτηκε για δέκα περίπου χρόνια με τις μονές Ταξιαρχών και Αγνούτος της Επιδαύρου.

Το 1933 ενώθηκε με τη μονή Αγίου Δημητρίου Καρακαλά, στην οποία υπάγεται μέχρι σήμερα. Τα τελευταία χρόνια γίνονται έργα ανακαίνισης της μονής και καταβάλλεται προσπάθεια να επαναλειτουργήσει κάτω από την αδιάκοπη μέριμνα της αδερφότητας του Αγίου Δημητρίου Καρακαλά. Να σημειώσουμε σε αυτό το σημείο πως η εφέστιος και θαυματουργός εικόνα της Κοιμήσεως της Θεοτόκου, φυλάσσεται τα τελευταία χρόνια στον Ναό του χωριού με την ευχή όταν ο Θεός επιτρέψει και εγκατασταθεί μόνιμη αδερφότητα στην Μονή να επιστρέψει στο θρόνό της, και από εκεί να ευλογεί ως οικονόμος και έφορος της Μονής, αλλά και όλης της περιοχής.

Τελειώνοντας αυτό το νοερό προσκύνημα, μπορούμε απλώς να προσκαλέσουμε στη Μονή τον καθένα από τους αναγνώστες και την κάθε μία από τις αναγνώστριες, να προσκυνήσουν την εικόνα της Κυρίας Θεοτόκου, να ξεκουραστούν κάτω από τη σκέπη της και να καταθέσουν σε Αυτήν την ελπίδα, τον πόνο, την ευχαριστία, τη δόξα, την παράκληση και να λάβουν την παραμυθία και την παρηγορία.

